

Third Meeting of EGEA, Budapest ja Táckeve, Unkari, 6.—11. 10. 1991

EGEA (European Geography Association for Young Geographers and Students of Geography) piti vuosikonferenssin alkusyksyn 1991 lämpimässä Unkarissa sadan osallistujan voimin. Suomesta paikalla oli kuusi osallistujaa, neljä Turusta ja kaksi Oulusta. Jälleen kerran konferenssissa vallitsi hyvä henki, sillä paikalle kerääntyneet lukuisat nuoret maantieteilijät ja maantieteen opiskelijat pystyivät kommunikoidaan keskenään huolimatta erilaisista taloudellisista tai poliittisista lähtökohdista. Näin voitiin havaita, että EGEA:n perusajatus edistää tieteellistä kanssakäymistä nuorten maantieteilijöiden kesken Euroopassa on saanut voimakasta kannatusta. Konferenssin teemana oli 'Central Europe — rebirth of a region?' Alustusten ja työryhmissä tapahtuneen työskentelyn lisäksi päivien aikana tehtiin kaksi ekskursiota. Toisen kohteena oli Budapestin kaupunki ja sen historia, toisen suuntautui Tonavan alueelle Pohjois-Unkarissa.

Konferenssin avasi Budapestin yliopiston tioloissa Unkarin Tasavallan Presidentti *Árpád Göncz*, joka alustuksessaan käsitteli Unkarin asemaa idän ja lännen välimaastossa. Vuosisadasta toiseen Unkari on joutunut ottamaan vastaan niin idästä kuin lännestäkin tulevat tunkeutajat — hyvänä puolena tässä on ollut kokemus elosta niin itäisessä kuin läntisessä yhteiskuntajärjestelmässä ja tästä pursuava kulttuurinen rikkaus. Presidentin alustuksen jälkeen luettiin europarlamenttikko *Otto von Habsburgin* tervehdys. Habsburg itse oli estynyt saapumasta paikalle Jugoslavian kiristyneen tilanteen vuoksi.

Akateemikko *György Enyedi* jatkoi alustuksellaan 'Kolme näkökulmaa Unkariin'. Unkarin viimeaikainen »kääntyminen» kohti länttä ei tuo mukanaan pelkkää hyvää, sillä maan sisäisessä alueellisessa tasapainossa on tapahtunut suuri muutos. Entinen itäkaupan avulla vaurastunut ja hyvin työllistetty Itä-Unkari on ajautunut joukkotyöttömyyteen kaikkien katseiden kohdistuessa nyt länteen. Vastaavasti Länsi-Unkarissa tilanne on parantunut. Maan pääkaupunki on säilyttänyt tärkeän asemansa tässä poliittis-taloudellisessa muutoksessa. Voimakas huoli Unkarin ympäristöstä tuli ilmi alustuksesta. Yksi vaikeimmin ratkaistavia ongelmia on puhtaan veden saanti. Maan tärkeintä vesivarantoa tonavaa rasittavat ylävirran tuomat saasteet ja Unkarissa tilanne pahenee joen varrella sijaitsevien kemian teollisuuden tehtaiden vuoksi. Paremmiin ei asia ole maan toiseksi tärkeimmän joen Tiszan kohdalla. Suurta Balaton-järveä rasittaa

massaturismi, joka on kenties voittamaton uhka ajatellen järven tulevaisuutta. Unkarin puutteelliset, taloudelliset ja teknologiset resurssit aiheuttavat sen, ettei veden kemialliseen puhdistamiseen ole juurikaan mahdollisuuksia. Tämä aiheuttaa erityisiä ongelmia Tonavan alueella Budapestistä etelään. Näistä vaikeista ongelmista johtuen Unkarissa elää yli 300 000 ihmistä ilman puhdasta käyttövedettä, ainoastaan veden kuljetuksen varassa. Myönteisistä asioista todettakoon, että kiinnostus ympäristökysymyksiin on herännyt Unkarissa ja maa on hylännyt Tonavan patoamishankkeen. Tämä tapahtui huolimatta siitä, että Tsekkoslovakia on saanut oman osuutensa lähes valmiiksi. Tämä on aiheuttanut poliittista kiistelyä raja-alueella.

Konferenssia jatkettiin alustuksilla ja keskustelulla koskien Keski-Eurooppaa. Toisaalta kun läntisessä Euroopassa on menossa entisten valtiotajojen mureneminen ja valtioista purkautumisen prosessi, niin itäisessä Euroopassa luodaan ja vahvistetaan uusia rajoja. Poliittisen rajan murtuessa idän ja lännen välillä taloudellinen raja voimistuu enitsemään. Kuitenkin Euroopan Yhteisön näkeminen kaikki ongelmat ratkaisevana onnelana sai aikaan kriittisiä kommentteja, erityisesti läntisen Euroopan edustajissa. Voimakkaan keskustelun tiivistelmäksi voisi todeta sen, että Keski-Euroopalla on symbolista arvoa, etenkin siihen pyrkiville entisen itäisen Euroopan maille, 'uuden' alueyksikön ja uusien rajojen luomisen sijaista pitäisi keskittyä Länsi-Euroopan ja 'entisen' Itä-Euroopan välisen taloudellisen ja sosiaalisen raja-aidan lopulliseen kaatamiseen.

Toisen päivän alustukset vaihtelivat paikallistutkimuksen teoriasta vähemmistöjen asemaan Romaniassa. Tunteet kuumentivat varsinkin viimeistä teemaa käsiteltäessä, mutta loppukäsitykseksi tuli, että ei romanialaisilla eikä myöskään unkarilaisilla ole tarkkaa tietoa siitä, mitä tapahtuu Transilvanian unkarilaisvähemmistöille. Romanialaiset syytivät maan ulkopuolelta tulevaa yhteenottoihin kärjistävää lietsontaa, ja unkarilaiset kielivähemmistöön kohdistuvaa syrjintää. Molemmat osapuolet myönsivät puutteelliset tietonsa ja yhteinen tutkimusprojekti laitettiin alulle keskustelun jälkimainingeissa. Tiivistelmänä päivän alustuksista voisi todeta, että maantieteen tyyppillisen 'missä?' -kysymyksen lisäksi tulisi pohtia yhä enemmän 'miksi?' -kysymystä. Maantieteilijä ei saa jättää työtään pelkän alueellisen kuvauksen tasolle, vaan se on vasta ensimmäinen askel ratkaisemaan todellisia ongelmia niin

luonnon kuin yhteiskunnan eri tasoilla.

Luonnonmaantieteen työryhmässä erityisenä huolenaiheena oli Tonavan saastekuormitus, putohankkeet ja joen epävarma tulevaisuus. Vielä viime vuosikymmenen aikana vallinnutta ympäristökäsitettä voidaan luonnehtia siten, että siinä luonto katsottiin ihmiselle alistaiseksi. Ajatuksena oli, että ihminen pystyy muokkaamaan luontoa omien tarkoituksperiensä mukaiseksi ihmisen-luonto -suhteen siitä häiriintymättä. Esimerkiksi Tonavan patoamishankkeen ympäristöllisten vaikutusten tutkiminen ja arviointi käynnistyi vasta rakennustöiden aloittamisen jälkeen. Muina keskustelunaiheina olivat mm. ympäristötutkimuksen ja -suojelun tila eri puolella Eurooppaa.

Tärkeimmät EGEA:n toimintaa koskevat pää-

tökset olivat:

- * EGEA:n säännöistä ja toimintasuunnitelmista päästiin yksimielisyyteen
- * uusi EGEA:n toiminnasta informoiva aluekeskus perustetaan Tukholmaan, jonka vastuualueeseen kuuluvat Pohjoismaat ja Baltian tasavallat
- * IV Meeting of EGEA pidetään syksyllä 1992 Amsterdamissa

Lisätietoja kokouksesta, kokousalustuksista ja kaikista EGEA:iin liittyvistä asioista saa osoitteesta: EGEA, Maantieteen laitos, Turun yliopisto, 20500 Turku.

JUSSI JAUHAINEN